
Sundhedsfagligt indhold (SFI)

- den bløde ende af informationsarkitektur i sundheds-it

Gert Galster

SFI i EpjObservatoriets statusrapport 2004

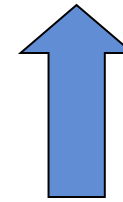
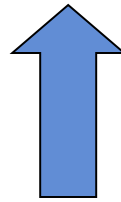
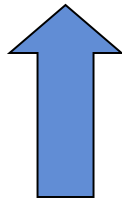

- SFI er
  - skabeloner til dokumentationsstøtte, processtøtte og beslutningsstøtte for generelle og sygdomsspecifikke aktiviteter
- SFI ansues som
  - én af tre væsentlige forudsætninger for sammenhængende EPJsystemer i det danske sundhedsvæsen
- EpjObservatoriet anbefaler
  - at indsatsen på områderne terminologi og sundhedsfaglig indhold intensiveres både på nationalt og regionalt plan.

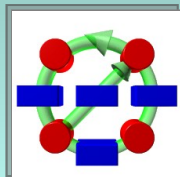

Væsentlige forudsætninger for EPJ

**EPJ-system
som kan udveksle og genbruge data**

**Objekt
model**

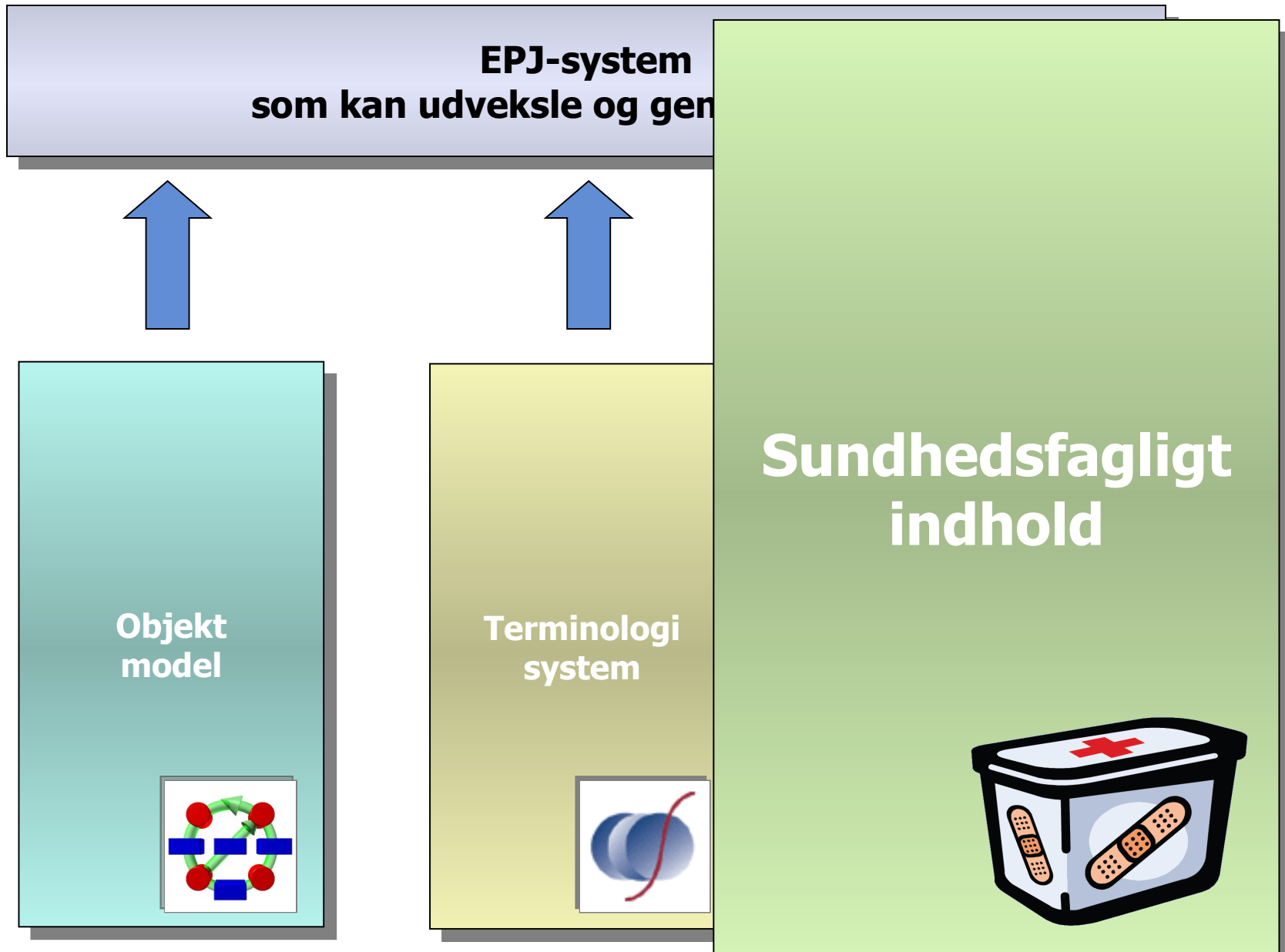
**Terminologi
system**

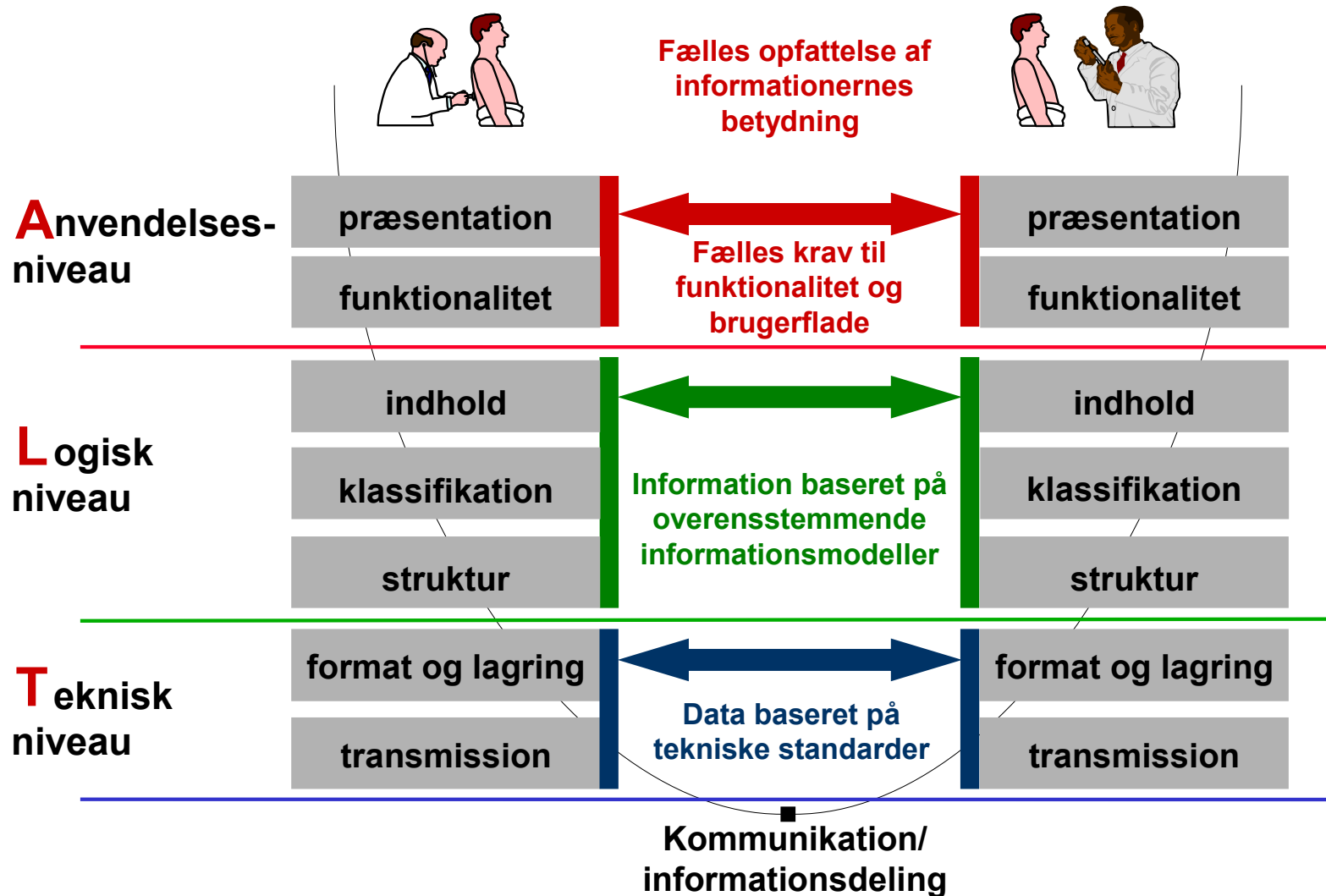
**Sundhedsfagligt
indhold**

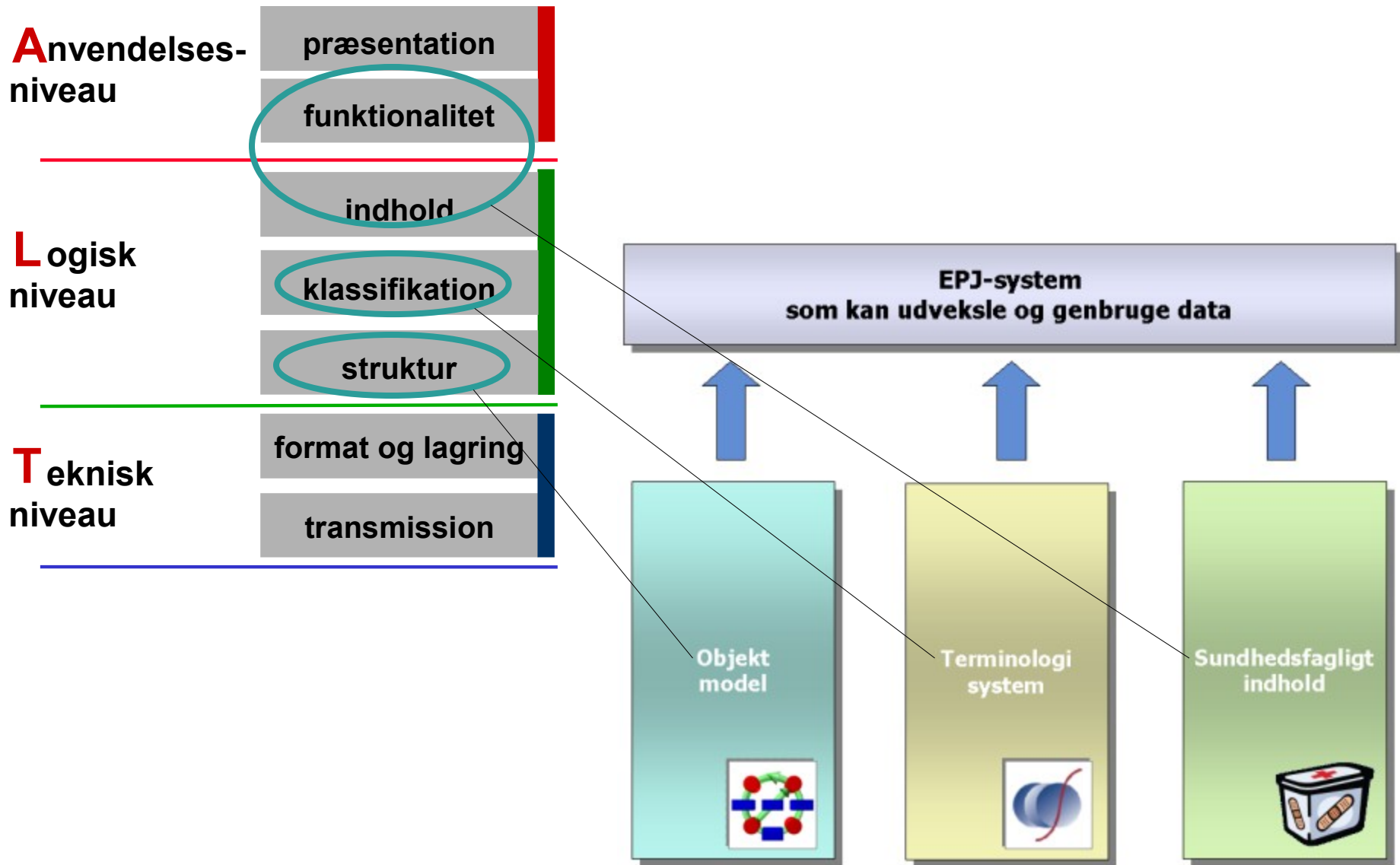
Men hvad er dette "SFI"???

ALT-metaforen

SFI anskuet med ALT-metaforen

Væsentlige dele af SFI

Sundhedsfagligt
indhold

- **Begrebsmapping**
  - at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer
- **Begrebsgruppering**
  - at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber
- **Procedurebeskrivelse**
  - at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter
- **Proceshjælp**
  - at udtrykke klinisk proces mhp at skabe den virtuelle kliniker

SFI, Begrebsmapping

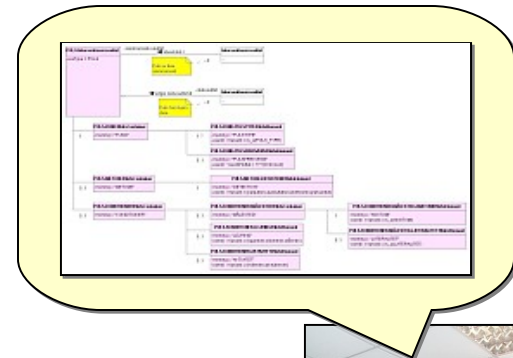
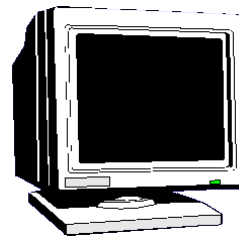
- at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer

- Vedrører journalens centrale informationselementer:
  - tilstande, aktiviteter, resultater & mål

Blodtryk

Blodtryk
140 / 60 mmHg

- Et eksempel fra Sundhedsstyrelsens rapport om kvalitetsmåling med GEPJ-dataudtræk:

uden tilstrækkelig! EPJ med begrebsmapping

- at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer

Klinikkens begreb: "at være indlagt"

Nååå - du mener, om patienten har en tilstedeværelse med status: *i gang*?

Kan du se, om patienten er indlagt?

Systemets datastruktur: "et tilstedeværelsesobjekt med associeret GEPJ-status-objekt af typen 'igang'"

SFI, Begrebsmapping

- at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer

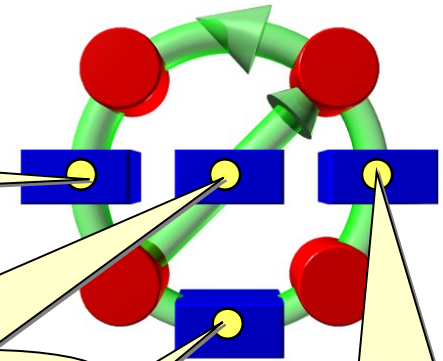
- Vedrører klinikkens centrale informationselementer:
  - tilstande, aktiviteter, resultater & mål

Fx: Når diagnosen er "Bakteriel pneumoni" er det dette subset, som er lovligt i attributten UdloesendeAgens.

Fx: Denne arketype-sti skal til for at udtrykke et blodtryks mål.

Fx: Når der anlægges perifer venøs adgang, er det dette subset, som er lovligt i attributten Lokalisation.

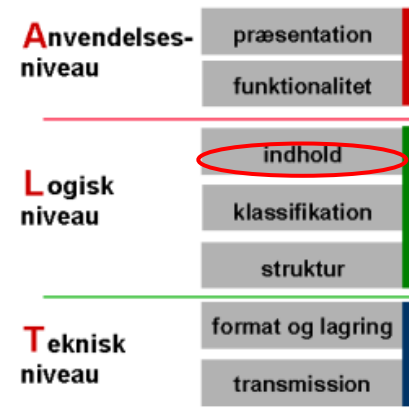
Fx: Disse dataobjekter og dette dataindhold skal til for at beskrive et "blodtryk".

SFI, Begrebsmapping

- at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer

- Vedrører klinikkens centrale informationselementer:
  - tilstande, aktiviteter, resultater & mål
- Består af
  - modelmæssige og terminologiske constraints
  - fx arketyper
- Karakteristisk for denne del af SFI:
  - meget modelnært
  - kræver terminologi
  - absolut betingelse for et anvendeligt system
  - absolut betingelse for udveksling med andre systemer

Væsentlige dele af SFI

Sundhedsfagligt
indhold

- Begrebsmapping
  - at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer
- Begrebsgruppering
  - at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber
- Procedurebeskrivelse
  - at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter
- Proceshjælp
  - at udtrykke klinisk proces mhp at skabe den virtuelle kliniker

SFI, Begrebsgruppering

- at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber

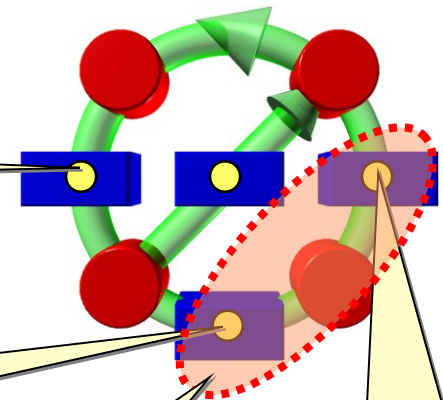
- Vedrører klinikkens centrale informationselementer:
  - tilstande, aktiviteter, resultater & mål

Tilstande kan høre sammen i syndromer - fx Tourette-syndrom, Marfan-syndrom.

Fx: Der findes et begreb "blindtarmsoperation", som - udover selve appendectomien - også omfatter aktiviteter relateret til anæstesi og opvågning.

Der findes standard-pakker - fx aktiviteten "Pleje af PVK" og resultatet "Observation af PVK".

Resultater kan være sammensatte - fx mikrobiologiske resultater.

SFI, Begrebsgruppering

- at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber

- Vedrører klinikkens centrale informationselementer:
  - tilstande, aktiviteter, resultater & mål
- Består af
  - standardtilstande, standardaktiviteter, standardresultater og standardmål
  - glaspladeterminologi og glaspladespecifikation
- Karakteristisk for denne del af SFI:
  - klinikernært
  - kan give klinikerne massiv dokumentationsstøtte og evne til at udtrykke komplekse begreber

Væsentlige dele af SFI

Sundhedsfagligt
indhold

- Begrebsmapping
  - at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer
- Begrebsgruppering
  - at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber
- Procedurebeskrivelse
  - at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter
- Proceshjælp
  - at udtrykke klinisk proces mhp at skabe den virtuelle kliniker

SFI, Procedurebeskrivelse

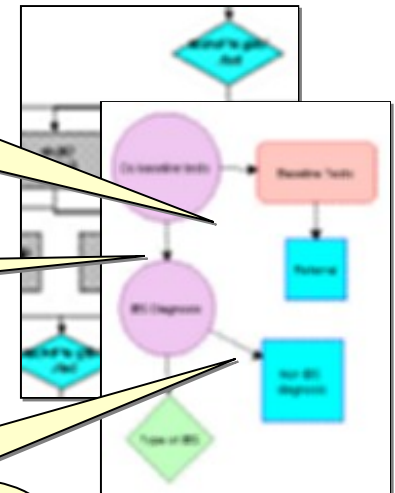
- at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter

- Udtrykker klinikkens aktiviteter - ikke nødvendigvis kun sundhedsaktiviteter
- Udtrykker aktiviteter forbundet vha konditioner og beslutningspunkter

Fx: Hvis temperaturen stiger over 39.8 skal patienten køles aktivt.

Fx: Sådan gør man, når patienten har diagnosen "pneumoni".

Fx: Sådan gør man, når patienten er kørestolsbruger.

SFI, Procedurebeskrivelse

- at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter

- Udtrykker klinikkens aktiviteter - ikke nødvendigvis kun sundhedsaktiviteter
- Udtrykker aktiviteter forbundet vha konditioner og beslutningspunkter
- Består af
  - standardplaner
- Karakteristisk for denne del af SFI:
  - meget klinikernært
  - konditioner og beslutningspunkter fortolkes af brugeren

Væsentlige dele af SFI

Sundhedsfagligt
indhold

- Begrebsmapping
  - at udtrykke sammenhæng mellem klinikkens begreber og systemets datastrukturer
- Begrebsgruppering
  - at udtrykke simple kliniske sammenhænge mellem begreber
- Procedurebeskrivelse
  - at udtrykke klinikkens procedurer som rækker af betingede aktiviteter
- Proceshjælp
  - at udtrykke klinisk proces mhp at skabe den virtuelle kliniker

SFI, Procehjælp

- at udtrykke klinisk proces
mhp at skabe den virtuelle
kliniker

- Vedrører klinikkens centrale processer:

- diagnostisk overvejelse, klinisk planlægning, klinisk udførelse & klinisk sø

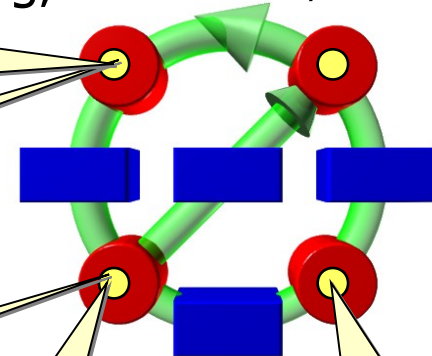
Fx: Når der igangsættes
cytostatisk behandling,
erindrer systemet om øget
risiko for infektion og kvalme.

Fx: Når der både er hoste,
forhøjet temperatur og
leukocytose, foreslår systemet
diagnosen "pneumoni".

Fx: Når tilstanden "pneumoni"
opstår, anbefaler systemet
standard-planen for
lungebetændelse

Fx: Når der er mistanke om
pneumoni, anbefaler systemet
undersøgelse af leukocytal og
CRP

Fx: Når blodtryk skal
måles klokken 16:00,
påminder systemet om,
at det - ding-dong - er
NU!

SFI, Proceshjælp

- at udtrykke klinisk proces
mhp at skabe den virtuelle
kliniker

- Vedrører klinikkens centrale processer:
  - diagnostisk overvejelse, klinisk planlægning, klinisk udførelse & klinisk sammenligning
- Består af beslutningsregler
- Karakteristisk for denne del af SFI:
  - udtrykker blandede informationselementer - fx tilstand, aktivitet, udførelse, advarsel, påmindelse
  - beslutningsreglers kondition kan adressere et meget bredt spektrum
  - beslutningsregler og konditioner skal være maskinlæsbare

Sammenfattende...

SFI - fordi ...

Begrebsmapping

... begreb versus datastruktur

- **systemet skal kunne modtage og behandle klinisk relevante begreber. Det kræver afgrænsning og valideringsregler.**

Begrebsgruppering

... simple kliniske sammenhænge

- **systemet bliver for tungt, hvis det ikke understøtter klinikkens brug af komplekse begreber**

Procedurebeskrivelse

... rækker af betingede aktiviteter

- **systemet skal understøtte det gode, ensartede patientforløb**

Proceshjælp

... den virtuelle kliniker

- **systemet skal understøtte og lette det kliniske arbejde**

Sammenfattende...

SFI kan udtrykkes som ...

Begrebsmapping

... begreb versus datastruktur

Modelleret specialisering, terminologiske constraints, arketyper

Begrebsgruppering

... simple kliniske sammenhænge

Modelleret specialisering, arketyper, templates
Glaspladespecifikation

Procedurebeskrivelse

... rækker af betingede aktiviteter

Simple procedurebeskrivende sprog

Proceshjælp

... den virtuelle kliniker

Maskinlæsbare beslutningsregler

Sammenfattende...

Kan man lave EPJ-system uden?

Begrebsmapping

... begreb versus datastruktur

Nej.

Implementering af den rå model og den rå terminologi er ikke anvendelige som system.

Begrebsgruppering

... simple kliniske sammenhænge

Ja,

men det bliver ikke ret morsomt at arbejde med et "dumt" system

Procedurebeskrivelse

... rækker af betingede aktiviteter

Ja,

men man går glip af en stor kvalitativ gevinst

Proceshjælp

... den virtuelle kliniker

Ja,

og det er nok denne del af SFI, der er lettest at skalere...

Sammenfattende...

Kan man udveksle patientdata uden?

Begrebsmapping ... begreb versus datastruktur	Nej. Udveksling kræver ensartet anvendelse af både model og terminologi
Begrebsgruppering ... simple kliniske sammenhænge	Ja
Procedurebeskrivelse ... rækker af betingede aktiviteter	Ja
Proceshjælp ... den virtuelle kliniker 	Ja

Sammenfattende...

Kan man udveksle (og genbruge) SFI?

Begrebsmapping

... begreb versus datastruktur

**Ja, hvis man har egnede sprog.
Genbrug (standardisering) er en forudsætning for
at kunne udveksle patientdata**

Begrebsgruppering

... simple kliniske sammenhænge

Ja, hvis man har egnede sprog

Procedurebeskrivelse

... rækker af betingede aktiviteter

Ja, hvis man har egnede sprog

Proceshjælp

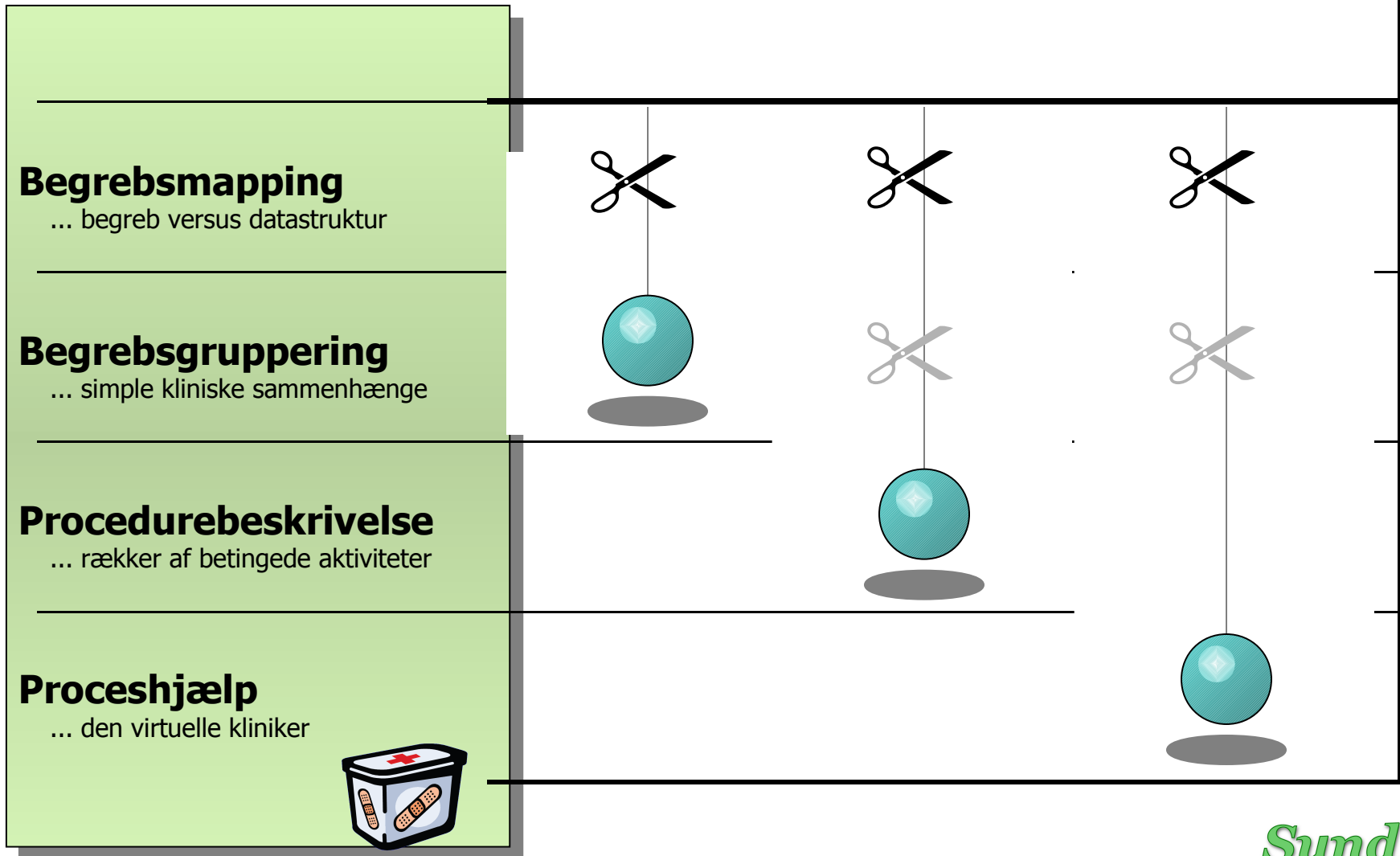
... den virtuelle kliniker

Ja, hvis man har egnede sprog

Sammenfattende...

Afhængigheder på implementeringstidspunktet:

En bundlinje - eller to ...

- Hvis man vil have EPJ på tværs af sektorer og regioner må man have standardisering - ikke bare af model og terminologi, men af den samlede arkitektur.
  - SFI er en del af det.
- Hvis man vil have genbrug af data, må man lave data, som er genbrugelige.
  - Det er ikke gjort med at sætte strøm til papiret, men kræver en konceptuel analyse af problemområdet.
- Hvis man vil have beslutningsstøtte, skal man bruge maskinlæsbare begreber, som er relevante for beslutningerne.
  - Det går ikke med "notater" og "den utroligt gode epikrise".

Tak for
opmærksomheden.

